

חולין יג

משה שווערד

1. ראש יוסף מסכת חולין דף יב עמוד ב

גמרא בעי ר' יוחנן קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה. הנה מדנקיט קטן ולא חרש ושוטה, משמע וודאי דהני לאו בני דיעה הן ואפילו מחשבתו נכרת מתוך מעשיו אין להם, ודווקא קטן דאית ליה קצת דעת. וכן משמע בר"מ ז"ל שבכל המקומות לא הזכיר אלא קטן. בפ"א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו' כתב קטן יע"ש. ובפ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ב' כתב המעלה פירותיו מפני הכנימה כו', העלום חש"ו אף שנתכונו לכך אין בכי יותן, [רצה לומר העלום מפני הכנימה ואח"כ חישבו, או איפשר כפירוש התוספות ד"ה ותיבעי ליה]] ואח"כ כתב הפכו בהן קטנים על הגג הר"ז בכי יותן, שהקטן יש לו מדרבנן מחשבתו נכרת מתוך מעשיו יע"ש. הרי שבתחלה כתב חש"ו ואח"כ נקיט קטן לבד. ומה שאמר ר' יוחנן לא שנו אלא שלא היפך בהן, קאי אקטן לחוד, דהיפך בהן מחשבתו נכרת מתוך מעשיו שפיר דמי מדרבנן.

אלא באידך בעיא דר' יוחנן קטן יש לו מעשה דבר תורה או דרבנן, לא ידענא אמאי לא נקיט נמי חרש ושוטה, דוודאי גם הם יש להם מעשה. וכמ"ש הר"מ בפרק ב' מהלכות כלים הלכה ב' גבי האלון ורמון יע"ש. ולשון הר"מ ז"ל בפ"א מהלכות פסולי המוקדשין [הלכה ו'] כך הוא 'קטן אינו שוחט קדשים אף שגדול עומד על גביו שהקדשים צריכין מחשבה כו' עכ"ל, וכתב הכסף משנה הכי משמע בהדיא בחולין דף י"ב. מה שכתב 'הכי משמע בחולין' יראה דמהא דאמר מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה ר' נתן הוא, משמע בקדשים דבעינן כוונה לשחיטה לא מהני שחיטת קטן, ואף באחרים רואין אותן. אלא דהתוספות כתבו ד"ה מאן תנא, דיש חילוק בין אחרים רואין ובין גדול עומד על גביו, והר"מ אין מחלק בכך. ועוד דהוא ז"ל לשחיטה שכתב בפ"ג מהלכות גירושין [הלכה יח] דווקא בטופס הוא דמהני בגט גדול עומד על גביו, מטעם דטופס בדיעבד כשר שלא לשמה, משא"כ תורף דאף גדול עומד על גביו לא מהני, וה"ה שחיטה דלא מהני עומד על גביו.

ומחליצה יש לתרץ כמ"ש הרשב"א [סוף ד"ה מאן תנא] ושאר פוסקים ז"ל דנקיט לאו בני קרייה לאלמת, ונקיט איש פרט לקטן אף שהגיע לעונת הפעוטות דמקחו מקה ויש לו דעת, אפ"ה אין ראוי לחלוץ יע"ש. ומדברי הרשב"א הללו שכתב בשם רבו ז"ל אנו למידין דהא דאמרו קטן יש לו מעשה ואין לו מחשבה, לאו בקטן שלא הגיע לכלל גדלות, אלא כל שהוא כבן עשר דמקחו מקה יש לו דעת ג"כ, ומש"ה בחליצה אמרו דאיש כתיב בפרשה:

2. רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ו

הקטן אינו שוחט קדשים אע"פ שהגדול עומד על גביו, שהקדשים צריכין מחשבה וקטן אין לו מחשבה, אפילו היתה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו אינה מחשבה להקל אלא להחמיר, כיצד היתה עולה עומדת בדרום ומשכה הקטן והביאה לצפון ושחטה שהרי ממעשיו ניכר שמחשבתו לשחיטת קדשים הרי זו פסולה.

3. כסף משנה הלכות פסולי המוקדשין פרק א

...ומ"ש אלא להחמיר. כגון ששחט ע"מ לזרוק דמו אחר שתשקע החמה הויה מחשבתו מחשבה והזבח פגול:

4. רש"י מסכת מנחות דף קי עמוד א

לרצונכם זבוחו - שתהא כוונתכם לשחוט פרט למתעסק בסכין לחתוך דבר אחר ושחט בהמת קדשים שפסולה.

5. רש"י מסכת חולין דף יג עמוד א

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול - כלומר מנין למתעסק שפסול בקדשים כגון מתעסק בסכין להגביהו או לזורקו ושחט בקדשים שלא נתכוין לשום שחיטה אבל נתכוין לשום שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה.

6. תוספות מסכת חולין דף יג עמוד א

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול - [1] פירש בקונטרס מתעסק בסכין להגביהו ולזרוק אותו וקשה דבכה"ג אפילו בחולין פסול לרבנן אפילו מתכוין לחתיכה כגון לנעצה בכותל כדמוכח בפרק ב' (לקמן לא). עד שיתכוין לחתיכת סימנין [2] ונראה דהאי מתעסק בקדשים היינו דמתכוין לחתיכת סימנים ולא לשם זביחה דבחולין כשר ובקדשים פסול [3] ועוד יש מתעסק אחר כגון של קדשים שסבור שהוא חולין ושחטו דפסול מטעם מתעסק כדאמרינן בזבחים בסוף פרק ב"ש (דף מו:) דמשום חולין פסולה ותרוייהו מושחט את בן הבקר נפקא.

7. שו"ע יורה דעה - סימן ג

(א) שחיטת חולין אינה צריכה כוונה. אפילו מתעסק בעלמא לחתוך, או שזרק סכין לנעצה בכותל, ושחטה כהלכתה (ס"א בהליכתה ועיקר), כשרה. והוא שראה שלא החליד (פ"י ענין נעיצה ותחיבה מלשון חולדה שנכנסת בחורין ובסדקין) הסכין בין סימן לסימן או תחת העור. ואם מצא הנוצה או השיער חתוכים, ודאי לא החליד. ואפילו הפיל הסכין בידו. או ברגלו, שלא בכוונה כלל, ושחט, שחיטתו כשרה. אבל אם נפלה מעצמו, פסולה, דבעינן כח גברא. וכן אם היה הסכין מונח בחיקו או בידו, ונפלה מידו או מחיקו שלא בכוונה, כנפלה מעצמה דמי, ופסולה:

8. שו"ת אחיעזר חלק ג סימן נב

[ג] והנה הרב מפי השמועה כתב דעיקר הדין דמתעסק בקדשים פסול בכל עבודות מבואר להדיא במלחמות ר"ה כ"ח ע"ב שכתב דקיי"ל מצוות צריכות כוונה וכש"כ דלעבור בעי כונה וז"ל הרמב"ן שם ואע"ג דמתן דמים לר"י בלעבור לא בעי כונה, דשוחט קדשים לשם חולין כשרין ועולין לבעלים לשם חובה, ואפילו חטאת כדאיתא בפ"ק דזבחים ה"ה לזרוק ואע"ג דמתעסק בקדשים פסול ה"נ מתעסק במצוות לכו"ע לא יצא, דאפילו למ"ד מצות א"צ כונה, כונת תקיעה בעינן ובקדשים נמי בעינן כונת שחיטה, אבל כונה דמצוה בקדשים לא בעי, ומש"ה לעבור דידיהו לא בעי כונה לר"י הושע, ומיהו לר"א בעי כונה כדקאמר לא נאמר בל תסיף אלא כשהוא בעצמו לומר דאע"ג דהוא זורק בכונת דם בכור אינו עובר על בל תסיף, עכ"ל. ומפרש מפי השמועה באור ד' הרמב"ן ש"כ ואע"ג דמתעסק בקדשים פסול היינו דיש מקום לומר דכשזורק בשביל דם השלמים הוי כמתעסק לענין דם בכור, ודחה דא"כ גם אם מצות א"צ כונה פסול מתעסק, וא"כ לעבור נמי אינו עובר במתעסק, והרי מפורש בד' הרמב"ן דמתעסק פסול בזריקה, עכ"ד. באמת לא עלה על דעת הרמב"ן לפרש דכשזורק בשביל דם שלמים הוי כמתעסק דאזיה מתעסק שייך בזה, כיון שיוודע מתערובות דם בכור. אולם כונת הרמב"ן עמש"כ דשוחט קדשים לשם חולין כשרים ועולין לבעלים לשם חובה. ומוכח דא"צ כונה בקדשים דהא מתעסק בקדשים פסול, ומבואר דגם בקדשים בעינן כונה בשחיטה, וכ' כונת שחיטה היינו על מתעסק בשחיטה, ורמי שחיטה על שחיטה ולא בשארי עבודות, ועוד אפ"ל דלפי מאי דמוכח הרמב"ן דהא דמתעסק פסול הוא מצד דמצ"כ = דמצוות צריכות כונה = א"כ אין חילוק בין שחיטה לשארי עבודות דבעי כונה, אלא דגם למאי דמסיק דגם במצות כונת תקיעה בעינן, א"כ לכאורה גם לענין שארי עבודות דמי למצות דבעי כונה למעשה העבודה וגם אם נפרש כן למדנו מדברי הרמב"ן רק אופן דמתעסק שלא נתכוין למעשה העבודה כמו במצוה שלא נתכוין לתקוע כלל, ובכה"ג גם בשארי עבודות נפסל מטעם מתעסק, אבל במתעסק שנתכוין לזביחה רק שלא ידע שהוא קדשים וכסבור שהוא חולין, ובה במצות לא מצינו בד' הרמב"ן דלא יצא [ושי' הרא"ה יבואר להלן]. וזהו חידוש דין בקדשים דאע"פ שא"צ כונה מ"מ כסבור שהוא חולין פסול, וזהו רק בזביחה דילפינן מקרא דבן הבקר ולרצונכם, אבל בשארי עבודות ככה"ג כשר. אלא דא"כ קשה למ"ל קרא דמתעסק בקדשים שלא נתכוין לזביחה פסול, דהא בכה"ג גם בשארי מצות לא יצא ועכ"ל משום דקדשים סתמא לשמן וכשר אפילו במתעסק, אלא דגזייה"כ הוא בשחיטה ולא בשארי עבודות, דאין לומר דכסבור שהוא חולין לבד איצטריך קרא, דבר זה נסתר מחולין ל"א דמוכח דבעי קרא לכונה לזביחה...

[ה] ומה שאמרו בחולין י"ג זו בידנו היא לעכב מנין, אף דבאמת בכל המצות בעינן כונת המעשה ולא יצא י"ח במתעסק, צ"ל כמשכ"ל משום דהו"א בקדשים הא סתמן לשמן ולא בעינן מן התורה כלל שיחשב לשמן, ולא משום דהוי לשמן דהא אפילו בעקירה בטעות שנתכוין לקרבן אחר כשר וקרא דלא יחשב היינו כשנתכוין לשם זבה אחר, וא"צ כונה אפי' למ"ד דמצ"כ כמש"כ הרמב"ן. ועי' בטו"א ר"ה כ"ח שמחלק ג"כ לר"ל דס"ל מצ"כ מ"מ באכילת קדשים אינו מעכב הכונה, ולהכי ה"א דאין מצוה לכוון לשם זביחה מן התורה, כמו שאין מצוה שיכוון לשמה, ולהכי איצטריך קרא דבעינן שיכוון לשם זביחה ובקדשים בעינן שינה הכתוב לעכב וביותר י"ל דאע"פ דידעינן למצוה ודמי לכל המצות שמתעסק אינו יוצא י"ח ה"נ בזבח לא עלה לבעלים לשם חובה, אבל לעכב דנפסל הזבח מנ"ל. ולהכי איצטריך קרא לעכב, ובה יש ליישב מה שפרש"י שם מתעסק היינו מתעסק בסכין להגביהו או לזורקו ושחט בקדשים שלא נתכוין לשום שחיטה, ותמהו בזה דהא בכה"ג ל"ש לכתחילה שלא יהי' מתעסק, הא מתעסק הוא בלא כונה, ול"ש להזיז בזה לכתחילה ולמש"כ י"ל דלמצוה היינו דבכה"ג לא עלה לבעלים לשם חובה [ומה שפרש"י שם אבל נתכוין לשום שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לבעלים לש"ה = לשם חובה = ותמה בראש יוסף דהא הוי סתמא וכשר, נראה בכונתו לשום שחיטה בעלמא היינו לשחיטת חולין דס"ל דלשם חולין כשר ואינו מרצה].

9. ספר נזר הקודש

דף י"ג. בעי מיניה שמואל מרב הונא מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר, אמר לו זו בידנו הוא לעכב מנין ת"ל לרצונכם תזבחוהו לדעתם זבוחו. — והקשה בספר עונג יר"ט הא למצוה לא צריך קרא דהא ילפינן בזבחים ד' דבעינן בכל הקדשים לשמן מדכתיב ואם זבח שלמים שתהא זביחה לשם שלמים וילפינן כל הקרבנות משלמים מדכתיב זאת התורה וכיון דבעינן שיכוין לשמה, פשיטא נמי דבעינן שיכוון לשם חתיכת הסימנים, וא"כ ידענו למצוה, וממילא סגי בחד קרא לעכב עכת"ד.

ויראה דזה לא איריא דשפיר יצויר שלא מתכוון לחתיכת סימנים ומכוון לשמה, והיינו שזרק סכין לנועצה בכותל, ובא הסכין על הצואר ובשעה שבא הסכין על הצואר חשב שתהיה השחיטה לשם הקרבן — וא"כ הוי שחיטה לשמה, רק שחסר בזה כח גברא לחתיכת הסימנים. וא"כ אם לא אמרה תורה שחיסר מצוה מטעם שהוא מתעסק — לא הוי ידעינן מהא דאמרה תורה דבעי לשמה. ומטעם זה בעינן תרי קראי חד למצוה וחד לעכב, והכוונה לפסול מתעסק, מטעם דבעינן כח גברא לשם מצות שחיטה — ואם היתה הכח גברא לשם דבר אחר, הרי זה כשחיטת קוף גרידא.

שחיטת עכו"ם פסולה

שחיטת חש"ו כשירה

10. תוספות חולין דף ג/ב

קסבר כותים גרי אריות הן - ושחיטתן פסולה כמו של עובדי כוכבים מוזבחת מה שאתה זוכה אתה אוכל כלומר אותו שהוא בר זביחה לאפוקי עובד כוכבים ואוכל נבלות להכעיס ואע"ג דאמר בסוף פ"ב דיבמות (דף כד): אחד גרי אריות ואחד גרי חלומות כולם גרים גמורים היינו כשמתגייר לגמרי מפחד אריות אבל כותיים לא נתגיירו לגמרי כדכתיב במלכים (ב יז) את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים ומאן דאמר גרי אמת הן קסבר דשוב נתגיירו לגמרי:

11. שפתי כהן על יורה דעה - סימן א (כז)

אין שחיטתו שחיטה דכתיב וזבחת שפירושו מי שהוא מצווה כו' כמו שיתבאר בסימן ב' עכ"ל דזהו תימא דבסימן ב' עובד כוכבים אינו מצווה על השחיטה כלל אבל ודאי דקטן מצווה שהרי אסור לו לאכול בלא שחיטה

12. שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - אורח חיים סימן א

שהרמב"ם יליף מדכתיב וקרא לך ואכלת מזבחו וכו'. והר"י והרא"ש סברי משום דכתיב וזבחת ואכלת מי שהוא בר זביחה וכו'. ונמצא להר"י והרא"ש זביחה דומה לתפילין דדרשינן וקשרתם וכתבתם מי שהוא בקשירה ה"ל דדרשינן בשחיטה מי שהוא בזביחה. והרי משנה מפורשת בחולין וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשירה. וא"כ שחיטת קטן כשירה. וקשה מ"ש לענין שחיטה מקרי בר זביחה ומ"ש דלענין קשירה דלא מקרי בר קשירה. ועל כרחק צ"ל דאף דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו מ"מ אביו מחויב להפרישו מטעם חינוך כמבואר בדברי הרמב"ם וכן הוא בש"ע א"ח ריש סימן שמ"ג לכך מקרי בר זביחה. א"כ ה"ד בתפילין אם הגיע לחינוך מקרי בר קשירה. וק"ו הדברים שהרי באוכל נבילות לדעת הרשב"א בסוף פרק חרש אפילו אביו אינו מחוייב לחנכו. דהרשב"א ס"ל שאין חיוב חינוך אלא במצות עשה ולא במצות לא תעשה. וא"כ בתפילין ודאי שייך חינוך בהגיע לחינוך וא"כ נראה מכאן שאין דברי המרדכי מוסכמים. ואמנם אמרתי שאין מזה ראייה דאף שאין ב"ד מצווין להפרישו מ"מ אסור להאכילו בידים כמבואר שם בסימן שמ"ג וצריכין אנו לעיין אם זה שאסור להאכילו בידים הוא אסור מן התורה א"כ שפיר יש לחלק בין זביחה לתפילין.

13. ספר שחיטת חולין

<p>והא דשחיטת חש"ו כשירה, אע"ג דהני נמי לא מצווין על השחיטה, מצאנו בדברי רבותינו האחרונים לבאר בד' דרכים:</p> <p>(א) בנובי"ת [או"ח סי' א'] ובתבו"ש [סי' א'] ובשו"ת ביה"ל [ח"א סי' י"ד] כתבו לבאר דכיון דאיכא איסור ספי' בידים להאכיל נבילות לקטנים, משו"ה קרינן בהו בר זביחה (וה"ה בחרש ושוטה דאיכא בהו נמי איסור ספי' בידים וכדמבואר בשבת קנג). וע"ע בפמ"ג סי' א' בשפ"ד סקכ"ז שכתב לבאר דזהו ג"כ כוונת הש"ך שם בסקכ"ז. דו"ק.</p> <p>אמנם נתקשו הני אחרונים דכ"ו הוא דק לשיטות הסוברים דאיכא איסור ספי' מה"ת, אבל לשיטות הסוברים דאיסור ספי' הו"ו רק דרבנן צ"ע.</p>	<p>(ב) בשו"ת אחיעזר [ח"ג סי' פ"א סקי"ב] כתב ליישב דקטן חשיב בר זביחה לכשיגדל, ול"ד לתפילין דקטן פסול לכתובת תפילין משום דאינו בקשירה, דהתם הוי מצו' חיובית לכל יום ויום, וכיון דכ"ו שהוא קטן אין עליו חיוב מצו' זו, חשיב אינו בקשירה משא"כ בשחיטה. ועוד נראה דהא נבילה זו עצמה תיאסר על זה הקטן לכשיגדל, משא"כ בתפילין דכל יום ויום הוא חיוב מיוחד בפנ"ע ומשום מה שיתחדש עליו חיוב בגדלותו לא מיקרי ישנו בקשירה עכשיו בקטנותו וכו' עכ"ד.</p>	<p>(ג) בקובץ הערות [סי' ע"ה סק"ד] כתב ליישב דאפילו אי נימא דליכא איסור ספי' לקטן מה"ת, מ"מ סיבת האיסור יש ג"כ לקטן, שהשחיטה מפקיעה סיבת האיסור, ול"ד לעכו"ם דל"ה בר זביחה, משום דאצל העכו"ם לא תיקנה השחיטה כלום.</p> <p>(ד) ועוד כתב שם בקוב"ע לבאר דיש לחלק בין קטן לעכו"ם, דכיון דקטן בר קבולי טומאה א"כ השחיטה הוי תיקון אצלו לטהרה מידי נבילה, משא"כ בעכו"ם שאינו מקבל טומאה, עכ"ד.</p>
---	---	--

14. רמב"ם יד החזקה - הלכות שחיטה פרק ד

(יא) **עכו"ם ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה** ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתה מן התורה שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור ... (יב) וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה:

15. רא"ש מסכת חולין פרק א סימן ה

מתני' [דף יג ע"א] שחיטת עובדי כוכבים נבלה ומטמאה במשא. ואפילו ראו אחרים ששחטו יפה ופירש ר"י הטעם משום דכתיב וזבחת ואכלת אותו שהוא בר זביחה אכול מזבח. והרמב"ם ז"ל פירש משום דכתיב וקרא לך ואכלת מזבחך מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחך אתה למד שזבחו אסור ואינם דברים של טעם שהתורה הזהירה כשיקרא לך שלא תאכל מזבחך ממה שזבחה בתוך ביתו.

16. ראש יוסף מסכת חולין דף יג עמוד א

ומה שהקשה הרא"ש עליו [שם סימן ה] דאינו דברים של טעם דשמא לא הזהירה תורה אלא כשזבחה בתוך ביתו. ובתוספות יום טוב במתניתין [ד"ה שחיטת גוין] תירץ דמלת 'מזבח' מיותר הוא, דהו"ל למכתב 'וקרא לך ואכלת', אלא לומר אף כשזבחה בתוך בית ישראל יע"ש.

17. רמב"ם יד החזקה - הלכות אבות הטומאות פרק ב

(י) שחיטת עכו"ם נבילה ומטמאה במשא ואפילו ישראל עומד על גביו ואם שחט בסכין יפה שחיטה כראוי אחד העכו"ם ואחד הכותי או גר תושב שחיטתו נבילה וקרוב בעיני שאף זה מדברי סופרים שהרי טומאת ע"ז וטומאת תקרובתה מדבריהם כמו שיתבאר ובגלל ע"ז נתרחקו הכותים ונאסרה שחיטתן וא"ת והלא היא אסורה באכילה דין תורה לא כל האסור באכילה מטמא שהרי הטריפה אסורה וטהורה וא"א לחייב כרת על טומאה זו על ביאת מקדש ואכילת קדשיו אלא בראיה ברורה. [השגת הראב"ד - וקרוב בעיני שאף זה וכו' א"א זו היא אחת מסברותיו ואין בכלול פחותה מזו כי עובדי כוכבים הם כבהמות ואין מטמאין ואין מיטמאין עם הדומה לחמור הן גוים כמר מדלי ואת כולם ישא רוח והחושב אותם לכולם אסף רוח בחפניו]:

18. רבי עקיבא איגר מסכת חולין דף יג עמוד א

והנה למ"ש הרמב"ם (פ"ב מהל' אבות הטומאה) דהא דמטמאה במשא הוא רק דרבנן דמדאורייתא אינה מטמאה דלא עדיף מתקרובת עכו"ם ואף דאסור באכילה דאורייתא מ"מ הוי רק כטריפה ששחטה ואינה מטמאה מדאורייתא, נ"ל לדינא לדעת הרמב"ם דלענין אותו ואת בנו הוי שחיטת עכו"ם שחיטה שאסור לשחוט בנו אחריו למאי דקי"ל שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, וכיון דמדאורייתא מטהר מידי נבילה לא מקרי נחירה והוי כמו טריפה ששחטה דאסור לענין או"ב וכמו השוחט לע"ג דחשיב במתני' לשחיטה שאינה ראויה ולא גרע שחיטת ע"ג מתקרובת ע"ג, כל זה נ"ל פשוט. אך ראיתי בתב"ש שכתב לדעת הרמב"ם באם אינו עובד כו"ם הוי שחיטת שחיטה לענין או"ב דאסור רק מדרבנן אבל בעובד כוכבים מותר לענין או"ב, ואף שאיני כדאי להרים ראש נגדו מ"מ בהא מילתא לא נראו לי דבריו, ומה דקתני בתוספתא בפ' או"ב שחיטת ע"ג בהדי הנוחר והמעקר, צ"ל לשחיטת הרמב"ם דמירי באין אחר"א וכיון דאינו חושש בזביחה מסתמא מעשיו מקולקלין אף דבחש"ו פליגי ר"מ ורבנן, י"ל דחש"ו ס"ל לרבנן דשמא רוב מעשיו מתוקנים כמ"ש תוס' פ' כסויו דם, והיינו כיון דמ"מ רוצים לשחוט שפיר, אבל בעכו"ם י"ל דודאי רוב מעשיו מקולקלים גם בלא"ה לק"מ דהרי התוספתא בפירקין הביא דרשא דזבחה ואכלת מי שהוא בר זביחה אכול מזבח, וא"כ כיון דאימעוט דלא הוי זבחה ממילא הוי נבילה גמורה והוי נחירה מעליא ובאמת מטמאה במשא מדאורייתא, והרמב"ם שכ' דמטמא מדרבנן היינו למ"ש הרמב"ם דילפי' לה מקרא דפן תכרות ברית ואכלת מזבחך דמשמע דמשום סרך עכו"ם אסור כמ"ש הרמב"ם ולא גרע מתקרובת עכו"ם עצמה.

19. ספר נזר הקודש

טו. משנה שחיטת עכו"ם נבלה, ומטמאה במשא. ויש לעיין דהנה פליגי תוס' ורמב"ם דשחיטת עכו"ם דדעת התוס' לעיל ג' ע"ב דהוא מטעם דכתיב וזבחת ואכלת מה שאתה זוכה לאפוקי עכו"ם שאינו בזביחה. יעו"ש. ולדידהו אתי שפיר הא דתנן שחיטת עכו"ם נבלה. והיינו כיון שאינו בר זביחה הרי זה כנוחר ומעקר. — אמנם לשחיטת הרמב"ם דמעט עכו"ם מהא דאמרה תורה וקרא לך ואכלת מזבחך. כמו שכתב בפר"ד משחיטה ה"ה יעו"ש. ובהרא"ש הובא שיטתו. — והנה לשיטתו שאינו ממועט מלהיות בר זביחה, רק התורה אסרה שחיטתו והוי בזה איסור אכילה. אבל ע"כ לא שייך בזה לומר דהוי נבלה כאילו מתה. כיון דע"כ נעשה בה מעשה שחיטה. וע"כ הא דכתב הרמב"ם שם שחיטתו נבלה. היינו איסור נבלה. אבל לא נבלה ממש. להיות גם מטמא בטומאת נבלה. וכן כתב בהדיא בפ"ב מהל' אבות"ט דהא דמטמא במשא הוא רק מדרבנן. דמדאורייתא אינה מטמאה. יעו"ש. וע"כ דכוונת הרמב"ם לפרש הא דתנן הכא שחיטת עכו"ם נבלה ומטמא במשא. הנה טומאה זו היא רק מדרבנן. משום דאינו ממועט מלהיות בר זביחה, רק איסור אכילה איכא בזה.

והנה נפק"מ בין תוס' והרמב"ם דלשיטת התוס' הוי שחיטת עכו"ם נבלה ממש ומטמא טומאת נבלות מדאורייתא. ולהרמב"ם מדאורייתא אין כאן טומאה אלא טומאה דרבנן גרידא. ולפי"ז יש נפק"מ רבתי גם לענין אותו ואת בנו דלשיטת התוס' מותר לשחוט את בנו לאחר שחיטת עכו"ם כיון דשחיטת עכו"ם לא נחשב יותר מנחירה גרידא. ולשיטת הרמב"ם הוי שחיטת עכו"ם שחיטה מן התורה, אלא איסור אכילה איכא בזה. אבל אסור לשחוט בנו אחריו.

20. ערוך השולחן יורה דעה הלכות שחיטה סימן ב סעיף א

שנו חכמים במשנה [י"ג א] שחיטת כותי נבילה ואפילו שחט כראוי בסכין בדוק ובעומד על גביו מן התורה שחיטתו נבילה כדמפרש בתוספתא ריש חולין שנאמר וזבחת ואכלת ולא שחיטת כותי ע"ש וה"פ וזבחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל [תוס' ג' ב ד"ה קסבר] מפני שהכותי לא נצטוו על השחיטה לפיכך שחיטתו אינה שחיטה כלל ואפילו אינו עובד כוכבים כיון שלא נצטוו על השחיטה והרמב"ם דייק לה מדכתיב [שמות לד, טו] וקרא לך ואכלת מזבחו משמע שאפילו זוכה בביתך בהכשר שחיטה אסור דאין לפרש מזבחו שזוכה בביתו כדרכו דהא בזה כבר הזכירה התורה שלא לאכול טריפה ונבילה וחלב ודם ובביתו כולהו איתניהו אלא וודאי שאפילו זוכה כדין שחיטה אסור [ב"ח] וגם להרמב"ם אסור מן התורה אפילו כשאינו עובד כוכבים [ש"ך סק"ב] וזה שכתב הרמב"ם בפ"ד [הל' י"ב] וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו כותי שאינו עובד אסור זהו על הכותים השומרונים [שם] דעשאו כעובדי כוכבים והצדוקים והבייתוסים והמינים והאפיקורסים שאין מאמינים בתורה שבעל פה שחיטתן אסורה לגמרי [עי' ש"ך סק"ד מ"ש בשם תשו' ר' בצלאל אשכנזי]:

21. ספר שערים מצויינים בהלכה

ובפסקי הרי"ד (ד"ה מתניתין) כתב, מין הוא כומר לע"ז שהוא אדוק בה ביותר וכל עסקו הוא בה, והאי מין דברייתא הוא מתלמידי יש"ו שהיו ישראלים וטעו אחריו, והיו מחזיקין בדת משה, ולא היו מאמינים בדברי חכמים כו'. ועי' ברש"י במס' ר"ה (יז.) [בדפוסים הישנים] דמינים הם תלמידי יש"ו הנצרי אשר הפכו דברי אלקים חיים לרעה, וברש"י שלפנינו שם חסר דבר זה מפני הצענזור [עי' בחסרונות הש"ס הנדפס בש"ס אל המקורות]. וכ"ה ברש"י במס' ברכות

(יב.), המובא בדקדוקי סופרים. וכבר הבאנו במס' סנהדרין (מג. ד"ה לפניו) דר"ת מ"ן מאמיני יש"ו נצרי [או מתלמידי יש"ו נצרי]. וע"ע בורכת" (סי' קנה סק"ט) ובדברי תורה (ח"ז סי' פ) ובדברינו במס' ע"ז (טז: ד"ה כשנתפס, יז. ד"ה אמר). ועי' בעקידת יצחק (פ' ואתחנן) שהיה אפיקורס אחד בשם מאני, ועל שמו נקראו האפיקורסים מינים. וע"ע בצמח רוד (שנת ג"א תמ"ד, ושנת ד"א פ"ה). וע"ע מה שהארכנו במס' סנהדרין (שם) ובמס' ע"ז (ו. ד"ה יום א') בענין יש"ו הנצרי.

22. הרא"ש על עבודה זרה פרק ראשון - סימן א

[דף יא ע"ב] אמר שמואל בגולה אינו אסור אלא יום אידם בלבד. ... דהא דקאמר שמואל בגולה אין אסור אלא יום אידם בלבד משום דלא הוו אדוקי כולי האי והשתא דחזינן דגוים שבח"ל לא אדוקי כלל אפי' ביום אידם יש להתיר ועו"ל כיון דעיקר פרנסתינו מהם ואנו נושאין ונותנין עמהם כל ימות השנה אי פרשינן מיניהו ביום אידם איכא איבה

23. שו"ע יורה דעה - סימן קנח

(ב) מיני ישראל, והם שעובדים לעבודת כוכבים, או העושה עבירות להכעיס, אפילו אכל נבילות או לבש שעטנז להכעיס; והאפיקורסים, והם שכופרים בתורה ובנבואה מיישראל, היו נוהגין בארץ ישראל להרג. אם היה בידו כח להרגן בסייף, בפרהסיא, הורגו. ואם לאו, היה בא בעלילות עד שיסבב הריגתו. כיצד, ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר, קודם ומסלקו ואומר: הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך, וכיוצא בדברים אלו: הגה - (ועיין בחושן המשפט סימן תכ"ה). מומרים שהיו ממירים עצמם לאנסים ומטמאים עצמן בין העובדי כוכבים לעבודת כוכבים כמותם, הרי הם כמו מומרים להכעיס והיו מורדין אותם ולא מעלין. (תוספות פא"מ). ומכל מקום אם בא לשוב, לא מחמירין עליו, שקשה לפרוש מהם וחיישינן שמא יחזור לסורו. (ת"ה סימן קנ"ח). הלכות רבית:

24. ספר שערים מצויינים בהלכה

השתא דישראל מורדין דעובד כוכבים מיבעיא. כתב בשו"ע (דפוס וילנא, יו"ד סי' קנח ס"ב) האפיקורסים והם שעובדים לעבודת כוכבים כו' הר"ז כופר, והאפיקורסים והם שכופרים בתורה ובנבואה מיישראל היו נוהגים בזמן הבית להרגם כו'. והנה תיבות אלו הוסיפו הצענזור, ובהרבה דפוסים ליתא זה בשו"ע, אלא איתא "מצוה להרגן". ועי' בתוס' במס' ע"ז (ד: סוד"ה ש"מ) שכתבו בזה"ל, "אע"פ שכומן הבית היה מותר להרגם". וזהו ג"כ הוספת הצענזור, ובדפוסים הישנות כתוב שם "אע"פ שהוא מותר להרגו בידים".

25. ספר שערים מצויינים בהלכה

✓ הקשה בקרבן אהרן (ריש פ' ויקרא) למה לי קרא (ויקרא א-ב) "אדם כי יקריב" לרבות את הגרים [כ"ה בספרי, ובירושלמי שקלים שם], והלא קי"ל דמקבלין קרבנות מן העכו"ם, ועי"ש מה שתירץ. ובצאן קדשים (מנחות עג:) תירץ, דאתיא למ"ד דעכו"ם לא איתרבו אלא לעולה, ומשו"ה אתיא ריבויא דאדם לכל הקרבנות. ובברכי יוסף (או"ח ריש סי' תרמ) הקשה, הא קרא בעולה כתיב, והו"ל להביא הך ריבויא דאדם באינך קרבנות, והביא מש"כ בתשו' רבינו ישעיה [ומובא גם באו"ז

לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל. כתב הרמב"ם (מעה"ק פ"ג ה"ב, ומלכים פ"י ה"י) אבל הגוים אין מקבלין מהם אלא עולות בלבד. ומפרש הרדב"ז דאשמועינן דקרבן ציבור אין מקבלין מהן, הא קרבן יחיד מקבלין, ובלבד שיהא לחם אלוקים דהיינו עולה, ואם יקריבו שלמים יעלו אותם לעולה כליל [עי' מעה"ק שם ה"ג]. וכ"כ במהר"י קורקוס דבמס' שקלים (פ"א מ"ד) מבואר שאין מקבלין מהם אלא עולות בלבד.

ח"א סי' תשנד] שהקשה השואל, דבתו"כ תניא אדם לרבות את הגרים, והרי בעולה קיימין, ולא יהא אלא עכו"ם ומאיש איש נפקא כו', ותירץ דהא דמרכי גרים מאדם לאו לקבולי קרבן מינייהו, דאפי' מעכו"ם מקבלין, אלא שיהא דינם כישראל, שקרבן עכו"ם אין טעון סמיכה, ורק בני ישראל סומכין כו', ועי"ש שהאריך בזה הברכ"י. ובאוה"ח הקדוש (ריש פ' ויקרא ד"ה אדם) תירץ, דאי לאו דמצינו הריבוי בגרים לא הוה מרכינן עכו"ם מאיש איש, דהוה אמינא איש איש לרבות הגרים. ועי' בברכ"י מה שהקשה על זה.

26. ספר שערים מצויינים בהלכה

דרבנן סברי דמקשינן למת עכו"ם, והוא אינו מטמא באהל כדאיתא במס' יבמות (סא.) וברמב"ם (אבל פ"ג ה"ג), ולאיסור הנאה סברי דגם מת עכו"ם אסור בהנאה, וכשיטת הרשב"א בתשו' (ח"א סי' שסה), וכן מדקדק המשל"מ (שם פי"ד הכ"א) בשיטת הרמב"ם, וממילא לא הוי היקש למחצה. שוב ראיתי בחי' חתם סופר (מהר"ב ד"ה וריב"ב) שהעיר כעין זה, אלא שלא הבנתי מש"כ דלהרמב"ן אסור בהנאה ולהרשב"א מותר, דנהפוך הוא

תקרובת עבודת כוכבים. כתבו התוס' דהא דתקרובת אסור בהנאה לכו"ע, משום דהיי"ש רחמנא למת דכתיב "ויאכלו זבחי מתים", אלא דרבנן פליגי דלא היקיש אלא לאיסור הנאה דוקא ולא לענין טומאה כו'. וקשה הא אין היקש למחצה, ומצאתי ביד מלאכי (כלל א סי' ל) שהעיר מזה ומעורר מקומות דמצינו היקש למחצה. ונראה לתרץ

27. ספר חתם סופר על מסכת חולין דף יג/ב

דלא כר' יהודה בן בתירא. עי' תו'. וי"ל וריב"ב היא ורבנן בהא פליגי. דהנה הרמב"ן ס"ל דמת גוי נמי אסור בהנאה דאלת"ה מנ"ל דתקרובות אסור בהנאה דלמא אתקש למת גוי, והרשב"א בתשובה דחה דלעולם מת גוי מותר בהנאה דכי כתיב ותמת שם מרים בישראל כתיב ואי תקשי דלמא זבח אתקש למת גוי דמותר, ז"א דלמאי הלכתא אתקש (דודאי לענין אכילה והנאה מיירי קרא דהא כתיב ויאכלו זבחי מתים), עיין כל זה במשנה למלך הלכות אבלות. והנה י"ל דכ"ע כר"ש דמת גוי אינו מטמא באהל אלא במגע ומשא, והשתא רבנן ס"ל מת גוי נמי אסור בהנאה ואיכא למימר זבח אתקש למת גוי דאסור נמי בהנאה ובאהל מיתה לא מטמא, וריב"ב ס"ל דמת גוי מותר בהנאה וע"כ למת ישראל אתקש דאל"ה למאי הלכתא אתקש וכיון דמיירי ממת ישראל ממטמא נמי באהל כוותיה:

וכתב הב"ח (י"ד סי' יא) דלרש"י אפי' אם יבדוק אח"כ ביום לא מהני, דחיישינן דע"י פירכוס התרחב החתך משהו ונגמר הרוב, ועוד דחיישינן שמא ישכח ולא יבדוק, דכל היכא דאסור בלא בדיקה חיישינן שמא ישכח לבדוק, אלא דמ"מ יהא מותר לשחוט במקום אפל על סמך שיבדוק מיד כשיצא לאורה, אבל להרשב"א גם זה אסור, דהא חיישינן במקום אפל שמא יחליד, ואנן קי"ל כתרומיהו להחמיר. וע"י בטו"ז (שם סק"א) וכתב"ש

השוחט דיעבד אין לכתחילה לא. פרש"י דחיישינן שמא לא ישחוט הרוב, והוא לא ידע. והמאירי (ד"ה המשנה) כתב הטעם דחיישינן שמא יחליד. וכ"כ הרשב"א בתוה"ב (ב"א ש"ד). ובר"ן (ד. מדפי הרי"ף) כתב סתם, שמא לא ישחוט יפה והוא לא ידע.

29. ב"ח יורה דעה סימן יא

א לעולם שוחטין וכו'. משנה פ"ק דחולין (דף ט"ו א) הכל שוחטין ולעולם שוחטין ובכל שוחטין ואסיקנא בגמרא (דף י"ז א) דלעולם שוחטין אתא לאתווי בין ביום ובין בלילה ותו תנן (סוף דף י"ג) השוחט בלילה וכן הסומא ששחט שחיתתו כשרה ובגמרא השוחט דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהו לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה אמר רב פפא בשאבוקה כנגדו אמר רב אשי דיקא נמי דקתני התם דומיא דיום והכא דומיא דסומא שמע מינה: ואיכא למידק בברייתא דהוה ליה למיתני שוחטין בין ביום בין בלילה למה ליה למיתני לעולם ויש לומר דהך ברייתא אתיא לפרושי מתניתין דלעולם שוחטין רצונו לומר בין ביום בין בלילה דהכי אסיק לה רבא פירושא דמתניתין בדף י"ז ורבינו נמי נקט לישנא דברייתא ופירש רש"י לכתחלה לא ישחוט בלילה שמא לא ישחוט רובא והוא לא ידע עכ"ל. ואם תאמר ישחוט לכתחלה וביום יראה אם נשחטו רובן ויש לומר דכל שאינו בודק בסימנים מיד אחר השחיטה אף על פי שמצא לאחר כך שנשחטו רובן אסורים חיישינן שמא ע"י פירכוס נתרחב החתך משהו ונראה דנשחטו רובן כמו שיתבאר בס"ד בריש סימן כ"ה על שם האור זרוע עיי"ש. ועוד יש לומר דכל היכא ששחיתתו אסורה בלא בדיקה אסור לכתחלה לשחוט על סמך שיבדקנו לאחר כך דשמא ישכח ולא יבדקנו ואכיל איסורא וכיוצא בזה כתב הר"ן בריש חולין (א א ד"ה ולענין) וראשון עיקר דאפילו לא ישכח מלבדוק ונמצאו נשחטו רובן אסורים כדפירשתי והרשב"א כתב בתורת הבית הארוך (ב"א ש"ד יז ע"ג) לכתחלה לא ישחוט בלילה שמא יחליד ולא אדעתיה ובקצר (שם ע"ב) כתב שמא ידרוס שמא יחליד ולא ירגיש נראה שלפי שהיה קשה להרב אפירוש רש"י מה שכתבתי לכך פירש בדרך אחר דלא קשיא הא מיהו קשה אפירוש הרשב"א דכיון דחיישינן שמא ידרוס שמא יחליד אף דיעבד שחיתתו אסורה מספק אפילו נשחטו כולן דשמא דרס או שמא החליד אבל לפירוש רש"י לא קשיא דאין שחיתתו כשרה דיעבד אלא במצא שנשחטו כל הסימנים דליכא למיחש לפרכוס ולשמא דרס ולשמא החליד נמי לא חיישינן דאף בלילה יכול לזוהר מלדרוס ומלהחליד אבל לפירוש הרשב"א קשיא ויש לומר דגם הרשב"א סבירא ליה דיכול לזוהר מלדרוס ומלהחליד ולכך כשרה דיעבד אם אמר ברי לי שלא דרסתי ולא החלדתי אלא דלכתחלה מיהא חיישינן שמא ידרוס ויחליד ולא ירגיש ונראה דלפירוש רש"י יכול לשחוט לכתחלה ביום במקום אופל שהרי יכול לבדוק בסימנים מיד כשיצא מאופל לאורה והא דכתב רבינו דאסור ביום במקום אופל הם דברי הרשב"א דלטעמו דאסור שמא ידרוס שמא יחליד ולא אדעתיה אף ביום במקום אופל אסור לכתחלה מטעם זה E והכי נקטינן כהרשב"א ורבינו להחמיר לכתחלה ביום במקום אופל מיהו נקטינן נמי כפירוש רש"י להחמיר היכא דלא בדק בסימנים מיד ולאחר כך מצא שנשחטו רובם דאסורים כדפירשתי:

30. שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן א סעיף ט

סומא, לא ישחוט לכתחלה, אלא א"כ אחרים רואין אותו. ואם שחט, לו שחיתתו כשרה.

31. ש"ך יורה דעה סימן א: ס"ק לה

אלא א"כ אחרים רואים אותו. ובשלטי הגבורים כתב ע"ש ריא"ז דאפילו אחרים רואים אותו לא ישחוט לכתחלה ע"ש:

32. רבי עקיבא איגר מסכת חולין דף יג עמוד ב

שם וכן הסומא ששחט שחיתתו כשרה. הנה בדבר זה לא מצינו שום חולק ולכאורה לשיטת רי"ו דחושש דהלכה כר' יודא דסומא פטור ממצות ע' מג"א (סי' תקפ"ט סק"א) ממילא ראוי לומר דשחיתת סומא הוי נבלה כיון דאינו מצווה על הזביחה ומתמעט מקרא דזבחת ואכלת מי שהוא בר זביחה אכול מזבחו כמו דשחיתת ע"א דפסול מה"ט. וצ"ל דהא דס"ל לר"י דסומא פטור ממצות היינו רק ממצות עשיות אבל על הלאוין מצווה ואסור לאכול בלא שחיטה ומקרי בר זביחה, ונ"ל ראייה לזה מסוגי' דיבמות (ע"ח ע"א) אר"י אי לאו דא"ר יודא הכתוב תלאן בלידה וכו' דאי לא כתיב קרא והא לר"י לשיטתו דסומא פטור ממצות

משכחת בהיתר דמצרי שני סומא נשא מצרית שנייה סומא דמותר' זה בזה, אע"כ דעל לאוי מצוים, ואף דאיסור דמצרי הוי רק לאו הבא מכלל עשה מ"מ י"ל דכל לעבור בקום ועשה גם הסומא מוזרה.

33. ספר אור הישר | חולין דף ג

תוד"ה קסבר, ושחיתתן פסולה כמו של עכו"ם מובחת מה שאהה זובח אתה אוכל כלומר גאותו שהוא בר זביחה לאפוקי עכו"ם ע"כ, והרא"ש דס"ל כהתוס' הביא דעת הרמב"ם דמקורו הוא מדכתיב וקרא לך ואכלת מזבחך מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחך אתה למד שזבחו אסור.

והנה מאי דלא נהירא לתו להתוס' והרא"ש טעם הרמב"ם, ביאר הרא"ש גופיה במש"כ וז"ל ואינם דברים של טעם שהתורה הזהירה כשיקרא לך שלא תאכל מזבחך ממה שזבח בתוך ביתו עכ"ל, ר"ל משא"כ אם העכו"ם שחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה העכו"ם קטן, שאין אתה יכול לדון על מחשבתו לע"ז, כדביאר הרמב"ם דעתו בפ"ד הי"א מה' שחיטה, מנלן דגם ככה"ג הוי שחיטתו של עכו"ם נבלה, והו כוונת הרא"ש ז"ל, אכן מדוע נאיר הרמב"ם למעט שחיטת עכו"ם מפשטות הכתוב וזבחת דקאי על ישראל, וי"ל דדייק ממשנה גופה דלקמן דל"א ע"א, דקתני נפלה סכין ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה פסולה שנאמר וזבחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל, ולכאורה יש מעלה לשחיטה שלא מכח אדם אם שחטה כדרכה יותר משחיטת עכו"ם דבשחיטת עכו"ם אע"פ שבאה מכח אדם, מ"מ אפ"ל דשחט בסכין פגומה או היתה מחשבתו לע"ז, וזוה איכא איסור הנאה נבי כדאמרינן לקמן ד"ג ע"א, משא"כ בשחיטה דלאו מכח אדם ששחטה כדרכה, ודשחטא אם איתא כמש"כ התוס' והרא"ש דהאי וזבחת אתא למעוטי שחיטת עכו"ם, אי"כ מנלן למעט מהאי קרא שחיטה דלאו מכח אדם, דלמא דוקא אשחיטת עכו"ם קפיד קרא משום דמחשבתו לע"ז, ואפילו כשהיה קטן דלא חשב לע"ז אולי שחט בסכין פגומה, משא"כ במשנה שם דאיירי ששחטה כדרכה רק שלא היה מכח אדם מנלן לפסול השחיטה גם ככה"ג מקרא דזבחת, ולאמר דכיון דגלי קרא דזבחת לאסור שחיטה דלאו מכח אדם ממילא גם שחיטת עכו"ם בכלל, זה ודאי לא ניתן להאמר, דשחיטת עכו"ם עכ"פ מכח אדם באה, לכן הניח הרמב"ם פשטות המשנה על מקומה, וקבע דין שחיטה שלא מכח אדם לפסול מקרא דזבחת כמש"כ בפ"ב הי"ב מה' שחיטה, ושחיטת עכו"ם לפסול למד מקרא דואכלת מזבחך ודייק מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחך אתה למד שזבחו אסור.

ויש לדייק נמי בלשון הרמב"ם כיון דבעי רק להוכיח דין איסור שחיטת עכו"ם מאזהרה דואכלת מזבחך, מדוע פתח ברישא דקרא דוקרא לך, לכן אפ"ל דהוא ע"פ הנחתו שם בדין זה במש"כ וז"ל אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה כו' שנאמר וקרא לך, ר"ל ובעיניך תראה שהשחיטה היתה כדין, ומכש"כ אם השחיטה לא היתה בפניו, וזוה הבליע הרמב"ם בלשונו לתרץ קושית הרא"ש שהק' דלמא אתא

קרא להזהיר שלא תאכל מזבחך ממה שזבח בתוך ביתו כנ"ל, דאי"כ וקרא לך ל"ל, דאין דומר דוקרא לך קאי על ההזמנה לאכילה, דפשיטא דאם לא יומינו לא יבא לספוד אצלו שלא ברשות הבעלים, ולהכי הבין הרמב"ם דהאי וקרא לך, קאי שיקרא אותו לראות ששחט כדין, ואפ"ה וזהירה תורה שגא יאכל מזבחך, כנלע"ד בהבנת הרמב"ם ז"ל.

ע"ל דהנה בתוספתא ריש מכילתין תניא וזבחת ואכלת לא זובח הגוי ולא זובח הקוף ולא זובח מאליה ע"ש, ועפ"ז י"ל דהתוס' והרא"ש נקטו דרשת התוספתא כפשטה, דמהאי קרא דזבחת ממועטין זביחה מאליה כגון דנפלה סכין ושחטה, וזביחת הגוי, וזביחה דלאו מכח אדם, והרמב"ם ס"ל דהאי וזבחת הוא עד שיהיה הזובח אדם כמש"כ בפ"ב הי"ב מה' שחיטה, וממועטים ממילא זביחת הקוף ושזובח מאליה, אבל זביחת הגוי לא נתמעטה עמהם, דעכ"פ כח אדם הוא, ולכן ס"ל דדרשה זו למעט גוי אסמכתא בעלמא היא כמש"כ הכ"מ ספ"ב מאבות הטומאות, ומשו"ה הוכרח להביא לזה מקור בפסוק אחר כנ"ל, וע' בס' האשכול ח"ג סי' ב'.

אמנם מה שיש לדקדק על שניהם הוא, עפ"מ דתניא בכרייתא דר' ישמעאל דשלוש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, וחד מינייהו דבר הלמד מענינו, והשתא נחזי אנן הלא קרא דזבחת כתוב בפרשת ובנית שם מזבח וגו' אבנים שלמות תבנה, והעלית עליו עולות וגו' וזבחת שלמים ואכלת שם ושמתה וגו' דברים כ"ז, ואהאי קרא אמרינן בחגיגה ד"ד ע"ב רב הונא כי מטי להאי קרא בכי וזבחת שלמים ואכלת שם עבד שרבו מצפדי לאכול על שלחנו יתרחק ממנו דכתיב ל"ל רוב זבחיכם וגו', הרי דאיירי האי קרא בקרבנות, ובקדשים ודאי ממועטת שחיטה דלאו מכח אדם, דאפילו מתעסק בקדשים גבי ישראל, נפק"ל לפסול מקרא דלרצונכם תזבחהו לדעתכם וזבחו לקמן ד"ג ע"א, אבל מה מקום למעט מקראי דקרבנות המזבח, שחיטת עכו"ם גבי חולין.

וכן קרא דואכלת מזבחך, שמות ל"ד, הוא בפרשת ע"ז, ובהאי קרא גופיה כתוב וזבחו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחך, וזביחה לע"ז אסורה גם בהנאה כדאמרינן לקמן ד"ג ע"א, ועצם קרא דוקרא לך הבינו חז"ל בע"ז ד"ה ע"א אע"פ שלא אכל רק על ההזמנה מעלה הכתוב כאילו אכל מזבחי מתים ע"ש, ומה ענין זה לסתם זביחה של עכו"ם, וצ"ע כעת, וע' בשו"ע ומפרשים ר"ס ב' ובפר"ח שם ובנוב"י מ"ת חא"ח סי' א'.